

CEVİZ

Ocak 2021

Dünya Ceviz Verileri (bin ton)

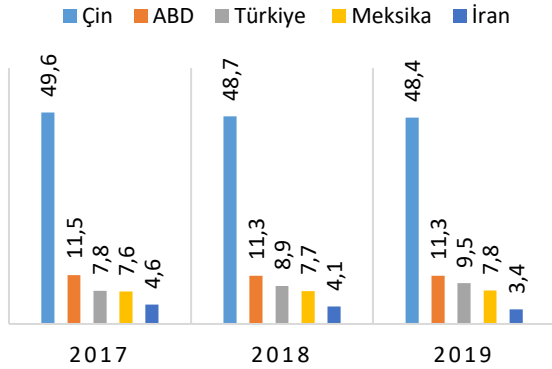
	2015	2016	2017	2018	2019	Değişim (%) ³
Alan (bin ha) ¹	1.183	1.190	1.184	1.253	1.305	4,2
Verim (ton/ha) ¹	3,3	3,4	3,5	3,5	3,4	-0,7
Üretim ¹	3.878	4.063	4.201	4.347	4.498	3,5
Kabuklu Ceviz İthalat ²	186	232	248	262	401	53,0
Kabuklu Ceviz İhracat ²	282	544	315	339	495	46,3
Kabuksuz Ceviz İthalat ²	192	217	236	239	264	10,2
Kabuksuz Ceviz İhracat ²	270	273	298	297	347	17,1

Kaynak: ¹/FAO, ²/TRADEMAP (Erişim: 08.01.2021), ³/ Verisi bulunan son iki pazarlama yılının değişimini göstermektedir.

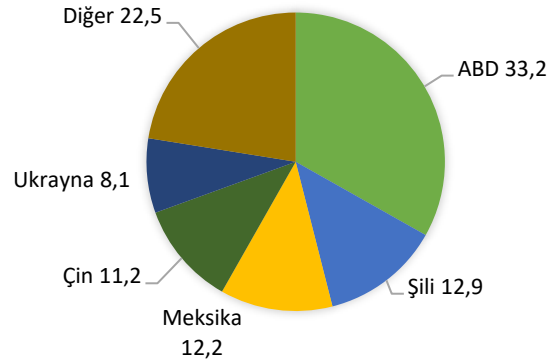
FAO 2019 yılı verilerine göre ceviz sert kabuklu meyveler içerisinde dünyada alan olarak %9,3'lük pay ile ilk üç içerisinde yer almakta olup, üretim miktarı bakımından ise %25,8'lik pay ile birinci sırada yer almaktadır. Ceviz üretimi 2019 yılında bir önceki yıla göre yaklaşık %3,5 oranında artarak yaklaşık 4,5 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Ceviz üretim alanı ise bir önceki yıla göre %4,2 oranında artarak yaklaşık 1,3 milyon hektara ulaşmıştır. Dünyanın en büyük

ceviz üreticisi olan Çin'in 2019 yılında üretimi %5,7 artışla yaklaşık 2,5 milyon tona ulaşmıştır. Çin, 2019 yılı toplam dünya ceviz üretiminin %56,1'lik kısmını karşılamıştır. Çin'den sonra ceviz üretiminde ABD gelmekte olup, üretimi yaklaşık 592 bin tondur. Türkiye ise %5,0'lık pay ile ceviz üretiminde dördüncü sırada yer almıştır. Ceviz üretim alanlarının %48,4'ü Çin, %11,3'ü ABD, %9,5'ini Türkiye oluşturmaktadır.

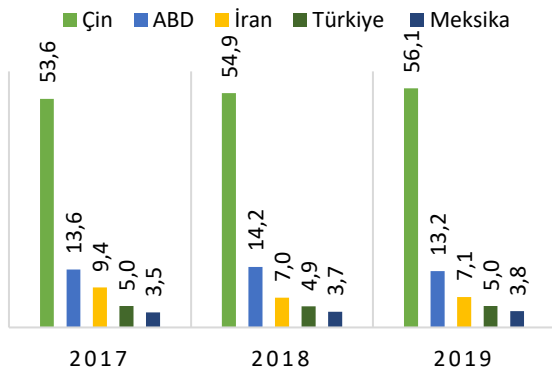
Ceviz alanlarına göre önemli ülkeler (%)

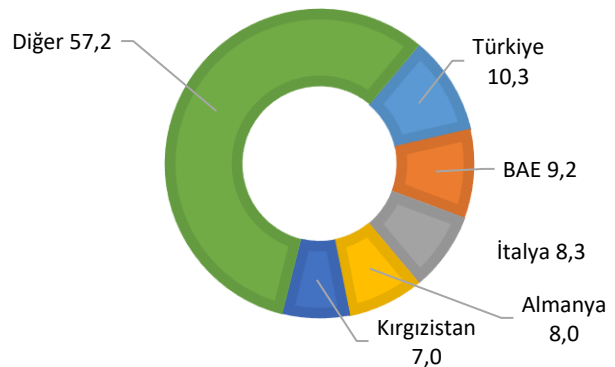
Ülkelere göre dünya ceviz ihracatı (2019, %)

Ceviz üretiminde önemli ülkeler (%)

Ülkelere göre dünya ceviz ithalatı (2019, %)

Dünya ceviz ticareti kabuklu ve kabuksuz olarak yapılmaktadır. Ceviz dış ticaret verileri kabuklu ve kabuksuz olarak incelendiğinde 2019 yılında dünya kabuklu ceviz ihracat değeri yaklaşık 1,5 milyar \$, kabuksuz ceviz ihracat değeri 2,3 milyar \$ olarak gerçekleşmiştir. 2019 yılında dünya kabuklu ceviz ithalat değeri 1 milyar \$, dünya kabuksuz ceviz ithalat değeri yaklaşık 1,6 milyar \$ olarak gerçekleşmiştir. 2019 yılında dünyada kabuklu ceviz ihracatı yaklaşık 495 bin ton gerçekleşirken, 158 bin tonluk

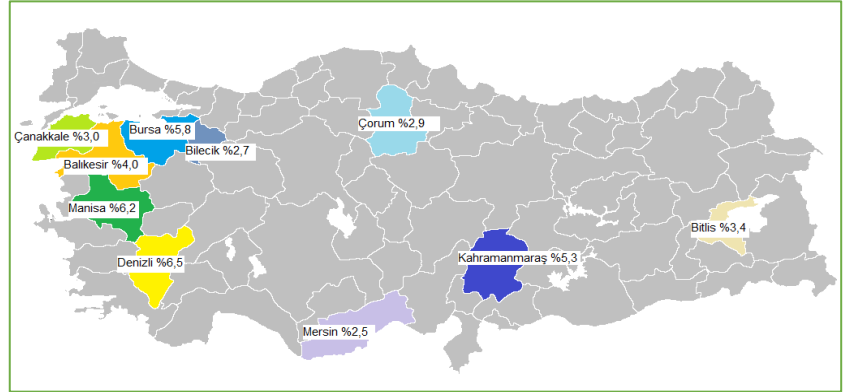
ihracat miktarı ile ABD ilk sırada yer almaktadır. 2019 yılında dünyada kabuklu ceviz ithalatı 401 bin ton gerçekleşirken 60 bin tonla Türkiye ilk sırada yer almıştır. Dünya kabuksuz ceviz ihracatı yaklaşık 347 bin ton gerçekleşirken 122 bin tonluk ihracat miktarı ile ABD ilk sırada yer almıştır. 2019 yılında dünyada kabuksuz ceviz ithalatı 264 bin ton gerçekleşirken 42 bin tonla Almanya ilk sırada yer almıştır.

Türkiye Ceviz Verileri (bin ton)

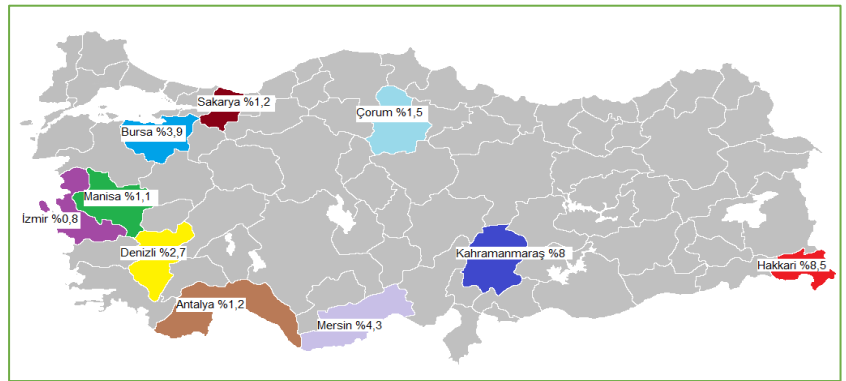
	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	Değişim (%) ¹
Alan (ha)	69.395	71.820	86.853	92.013	111.775	21,5
Verim (kg/ağaç)	26	25	24	24	22	-8,3
Meyve Veren Ağaç (bin adet)	7.001	7.596	8.171	8.767	9.875	12,6
Üretim	181	190	195	210	215	2,4
Yurt içi kullanım	202	241	248	275	283	2,8
İthalat	34	64	66	77	103	33,6
İhracat	8	8	8	7	30	328,6

Kaynak: TÜİK (Erişim: 08.01.2020), ¹/ Verisi bulunan son iki yılının değişimini göstermektedir. Piyasa yılı (01.07-30.06)

Ceviz alanı: 2019 yılında Türkiye’de ceviz üretim alanları 2018 yılına göre %11,4 oranında artarak 125 bin ha alanda gerçekleşmiştir. 2014 yılına göre ise yaklaşık %80 oranında artmıştır. Ceviz üretim alanları incelendiğinde en fazla üretim alanı 81 bin da ile Denizli ilindedir. Denizli’yi 77 bin dekarla Manisa, 73 bin dekarla Bursa izlemektedir. En fazla meyve veren ağaca sahip il ise 605 bin adet ile Çorum ilidir. Çorum’u 563 bin adetle Denizli, 502 bin adet Hakkâri izlemektedir.

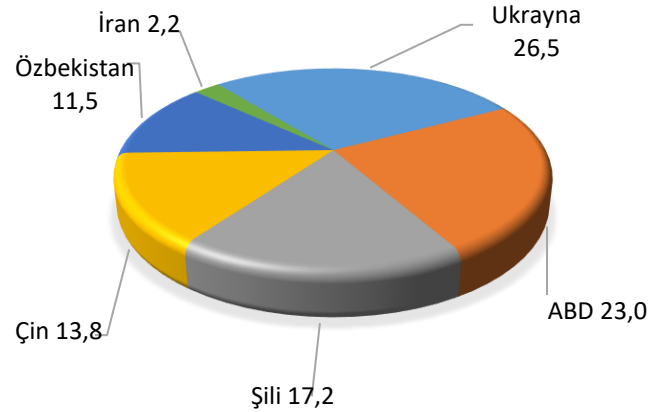
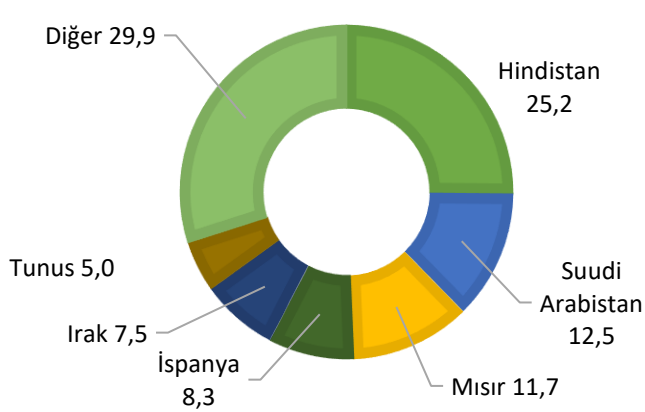

Ceviz üretimi: Türkiye’de 2019 yılında 225 bin ton ceviz üretimi gerçekleşmiştir. Üretim yaklaşık 12 bin ton ile en fazla Hakkâri ilinde gerçekleşmiştir. Hakkâri’yi 11,4 bin ton ile Kahramanmaraş ve 11 bin ton ile de Mersin illeri takip etmektedir. Türkiye’de ceviz üretiminde geçen sezona göre %4,7’lik bir artış meydana gelmiştir. Ceviz kg/ağaç veriminde 2019 yılında, 2018 yılına göre %9,1 oranında azalma görülmektedir.

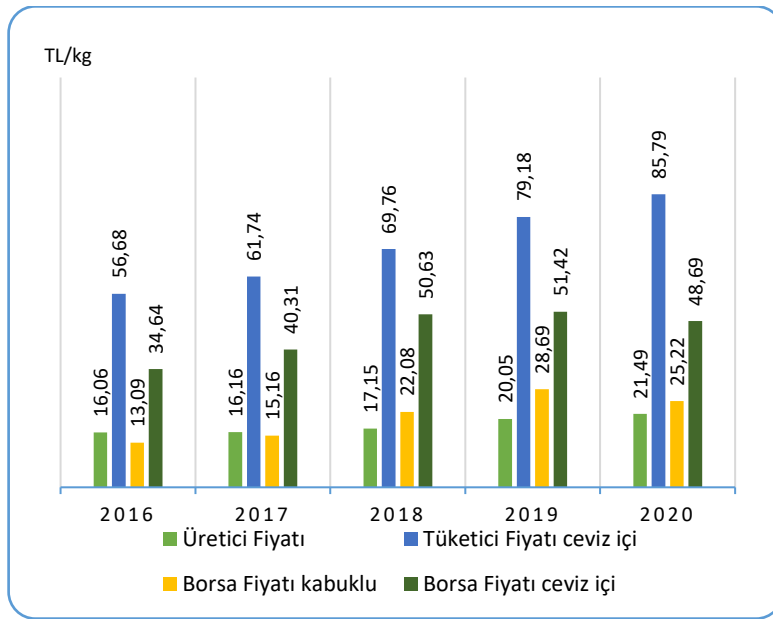

Ceviz dış ticaret verileri kabuklu ve kabuksuz olarak incelendiğinde 2019/2020 piyasa yılı itibariyle Türkiye’nin kabuklu ceviz ihracat değeri yaklaşık 39 bin \$, kabuksuz ceviz ihracat değeri 28,2 milyon \$ olarak gerçekleşmiştir. 2019/2020 yılı piyasa yılı itibariyle kabuklu ceviz ithalat değeri yaklaşık 58 milyon \$, kabuksuz ceviz ithalat değeri yaklaşık 19 milyon \$ olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye kabuklu ceviz ithalatında %68’lik payla ABD, Şili ve Çin, kabuksuz ceviz ithalatında ise %75’lik payla Ukrayna ve Özbekistan önemli bir yere sahiptir. Kabuklu ceviz ihracatında KKTC ilk sırada, kabuksuz ceviz ihracatında ise Hindistan ve Suudi Arabistan ilk sıralarda gelmektedir.

Türkiye'nin ceviz ihracatında önemli ülkeler (2019/20¹, %) Türkiye'nin ceviz ithalatı yaptığı ülkeler (2019/20¹, %)

¹ /Kabuklu ve kabuksuz ceviz verilerinin toplamı

Kaynak: TÜİK, Mersin Ticaret Borsası, (14.01.2021),

2020 yılı Aralık ayında 23,63 TL/kg olan üretici fiyatı bir önceki aya göre %1,9, bir önceki yılın aynı ayına göre %14,6 artmıştır.

2020 yılı Aralık ayında 90,49 TL/kg olan ceviz içi tüketici fiyatı bir önceki aya göre %2,2, bir önceki yılın aynı ayına göre de %10,6 artmıştır.

2020 yılı Aralık ayında 26,69 TL/kg olan kabuklu ceviz borsa fiyatı bir önceki aya göre %6,5 artmıştır. Borsa ceviz içi fiyatı ise Aralık ayında 43,86 TL/kg iken bir önceki aya göre %6,9 azalmıştır.

2020 yılı üretici fiyatı ortalaması 21,49 TL/kg iken 2020 yılı ceviz içi tüketici fiyatı ortalaması 85,79 TL/kg 'dır.

Ceviz için 2020 yılında 15 TL/da mazot desteği ve 4 TL/da gübre desteği ödemesi yapılmaktadır. Yurtiçi sertifikalı fidan kullanım destekleri kapsamında; bodur, yarı bodur meyve fidanı ile bahçe tesisi kurulumunda standart fidanlarda 100 TL/da, sertifikalı fidanlarda 400 TL/da destekleme yapılmaktadır. Organik ceviz yetiştiren 2. Kategori kapsamında bireysel sertifikaya sahip olan üreticilere 40 TL/da, grup sertifikasına sahip üreticilere ise 20 TL/da verilmektedir. İyi tarım uygulamaları yapan ceviz üreticilerine 2. Kategori kapsamında bireysel sertifikaya sahip olanlara 40 TL/da, grup sertifikasına sahip üreticilere ise 20 TL/da destek verilmektedir. Yurtiçi sertifikalı fidan üretim desteği kapsamında aşılı fidan üretimine 0,50 TL/adet ve aşısız fidan üretimine ise 0,25 TL/adet destekleme yapılmaktadır. Ceviz üretimi yapan üreticilere verilen tarımsal desteklere bakıldığında 2016 yılında verilen desteğin 2020 yılında 116,2 arttığı görülmektedir.

Verilen Destek (TL/kg)

Yıllar	Toprak Analizi	Gübre	Mazot	Toplam
2016	-	0,458		0,458
2017	0,033	0,167	0,375	0,575
2018	0,036	0,182	0,455	0,673
2019	0,040	0,200	0,750	0,990
2020	0,040	0,200	0,750	0,990

Kaynak: TOB verilerinden TEPGE hesaplamaları. 2020 yılı hesaplamaları 2019 yılı verimi esas alınarak yapılmıştır.

	2016	2017	2018	2019	2020
Ceviz Fiyatı (TL/kg)	16,06	16,16	17,15	20,05	21,49
Ceviz Fiyatı + Destek (TL/kg)	16,52	16,74	17,82	21,04	22,48
Gübre Fiyatı (TL/kg) (DAP)	1,25	1,54	2,43	2,65	2,63
Mazot Fiyatı (TL/lt)	3,85	4,69	5,78	6,43	6,07
1 kg ceviz ile alınabilecek girdi miktarı (kg)					
Ceviz/Gübre	12,81	10,51	7,07	7,55	8,19
Ceviz + destek/Gübre	13,17	10,89	7,34	7,93	8,56
Ceviz/Mazot	4,17	3,45	2,97	3,12	3,54
Ceviz + destek/Mazot	4,29	3,57	3,08	3,27	3,70

Kaynak: TOB ve TÜİK verilerinden TEPGE hesaplamaları.
2020 destekleri, 2019 verimi esas alınarak hesaplanmıştır

Ceviz Girdi Pariteleri;

Ceviz üretici fiyatları 2020 yılında 2016 yılına göre %34, gübre fiyatı %109, mazot fiyatı ise %58 oranında artmıştır. 2016 yılında 1 kg ceviz ile 12,81 kg gübre, 4,17 lt mazot alınabiliyor iken, 2020 yılında girdi fiyatlarındaki artışa bağlı olarak 1 kg ceviz ile 8,19 kg gübre, 3,54 lt mazot alınabilmektedir. Son 5 yıl içerisinde 1 kg ceviz ile alınabilecek gübre miktarında %36,1, mazot miktarında %15,1 oranında azalma görülmektedir. Üretici fiyatına desteklerin de ilave edilmesiyle beraber 2020 yılında 1 kg ceviz ile 8,56 kg gübre, 3,70 lt mazot alınabilmektedir.

GENEL DEĞERLENDİRME

Dünyada 2019 yılı FAO verilerine göre yaklaşık 2,5 milyon ton ceviz üretimi ile ilk sırada yer alan Çin, iç talebi karşılayamamasından dolayı uluslararası pazarda aynı güce sahip değildir. ABD kapama bahçelerden oluşan standart ceviz çeşitliliğine önem vermesinden dolayı ihracatta dünya lideridir. Dünya ticaret verilerine göre Türkiye'nin uluslararası ceviz piyasasına yaptığı katkı, dünyada yapılan ceviz ihracat miktarının %0,4'ünü oluşturmaktadır. Bu durum Türkiye'nin ceviz ihracatında payının çok az olduğunu göstermektedir. Buna karşın Türkiye dünya ceviz ithalatında %10,3 payla ilk sırada yer almaktadır.

Ceviz, Türkiye için önemli bir meyve türü olup, son beş yılda üretimde %18,4, cevizin alanında ise %73,4 artış görülmektedir. Türkiye'de kişi başı ceviz tüketimi son beş yılda %36 artış göstererek 3,4 kg olmuştur. Son on yılda Türkiye'nin ceviz üretimi düzenli artmasına karşın, ağaç başına verimde %39,4 oranında azalma meydana gelmiştir. Olumsuz hava koşullarına bağlı olarak elde edilen üretimin ve verimin azalması, üretici fiyatlarında dalgalanmalara neden olmakta ve üretici gelirlerini olumsuz etkilemektedir. 2020 yılında kabuklu ceviz üretici ortalama fiyatı 21,49 TL/kg'dır. Bu düşük fiyat seviyesi son yıllarda ucuz fiyata ithal edilen ceviz miktarındaki artışa

bağlanabilir. Ceviz üretim ve ihracat miktarının artmasına yönelik olarak üreticilere verilen teşvik ve eğitim destekleriyle bilinçli yetiştiriciliğin yaygınlaştırılması sağlanabilir.

Türkiye'de kapama ceviz bahçelerinin tesisinde iklim uygun fidan seçiminin yapılması, standart ve kaliteli çeşitlerin üretimi, uygun fiyat oluşumu için mevcut pazarlama sistemi içerisinde iyileştirmeyi sağlayacak düzenlemelere gidilmesi, ceviz üretiminde ve ticaretinde rekabeti artırmaya yardımcı olacaktır. Türkiye'nin ceviz dış ticaretinde rekabet gücünün düşük olması, üretimin yurt içi tüketime yönelik olması, dünya piyasalarına kaliteli ceviz üretiminde yetersiz kalması, pazarlama karmasına göre faaliyet gösterecek birliklerimizin etkin olmaması nedeniyle ithalatçı ülke konumunda olduğu görülmektedir.

COVID-19 salgını sürecinde Türkiye'de ceviz üretimin devamlılığı için gerekli olan ekim-dikim, sulama-ilaçlama gibi tarımsal faaliyetler kesintisiz devam etmiştir.

TÜİK Bitkisel Üretim İstatistiklerine göre 2020 yılı ceviz üretimi bir önceki yıla göre %27,4 oranında artarak 287 bin ton olarak gerçekleşmiştir.

TARIMSAL EKONOMİ VE POLİTİKA GELİŞTİRME ENSTİTÜSÜ (TEPGE)

Enstitümüz tarım, gıda, çevre ve kırsal kalkınma konularında ekonomik araştırmalar yaparak ve/veya yaptırarak başta T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı olmak üzere, kamu ve özel sektörde karar alıcı birimleri bilgilendirmeyi, böylece araştırma sonuçlarına dayalı politikalarla/kararlarla ülke tarımının gelişimine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Bilgi çağının gereklerini yerine getirebilen, konusunda üzerine düşen görevleri yapmaya yetkin ve güçlü bir kurumsal yapıya ulaşmayı hedeflemektedir.

<https://arastirma.tarimorman.gov.tr/tepge>

Bilgi için: Uğur BAYRAM, ugur.bayram@tarimorman.gov.tr, +90 312 2875833